

пріоритетним напрямом у розвитку екологічного страхування має стати обов'язкове страхування відповідальності власників джерел підвищеної екологічної небезпеки в разі заподіяння шкоди третім особам внаслідок аварійного забруднення навколишнього середовища;

удосконалити механізм використання екологічного аудиту, який слугує потужним інформаційним ресурсом під час здійснення екологічного страхування;

- налагодити ефективну систему державного моніторингу довкілля;

- розробити методики та створити автоматизовані системи оцінювання екологічних ризиків підприємств, діяльність яких є небезпечною для довкілля, та систему встановлення тарифних ставок;

- визначити органи контролю за впровадженням, подальшим ефективним застосуванням екострахування та за дотриманням законодавства у цій сфері;

- у системі підготовки та підвищення кваліфікації кадрів запровадити для них спеціальне навчання з питань екологічного страхування;

- запровадити податкові пільги для страховиків з метою стимулювання страхових компаній у проведенні нового виду страхування;

- зменшити суму страхового внеску, а також збільшити страхову суму, якщо підприємство тривалий час працює без страхових подій і удосконалює систему безпеки.

Особливістю екологічного страхування є надзвичайно великі масштаби збитків, що підлягають компенсації, для покриття яких доцільним є створення спеціальних страхових пулів, які володіють достатніми фінансовими резервами.

Велике значення для розвитку в Україні системи екологічного страхування повинна відігравати держава, за рахунок формування екологічних резервних фондів та прямої участі у страхуванні особливо небезпечних промислових і оборонних об'єктів, розробці та реалізації цільових екологічних програм, спрямованих на попередження екологічних катастроф.

Розвиток екологічного страхування дозволить забезпечити реальну компенсацію екологічних збитків, зменшить навантаження на державний та місцеві бюджети, надасть можливість залучити ресурси страхових компаній для додаткового фінансування природоохоронних заходів (із фонду превентивних заходів страховика відбудуватиметься інвестування розвитку безвідходних та природоохоронних технологій).

Список літератури:

1. Ткаченко Н.В. Страхування : [навч. посібник] / Н.В. Ткаченко – К.: Ліра, 2007. – 376 с.
2. Карпенко О.Г., Литвинов О.І. Екологічне страхування в Україні як механізм забезпечення екологічної безпеки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/36_PWMN_2010/Ecologia/76482.doc.htm

ОРГАНІЗАЦІЯ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ НА АГРОЛАНДШАФТНІЙ ОСНОВІ З ВИКОРИСТАННЯМ СУЧАСНИХ ГЕОІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Гаращенко Т.В., науковий співробітник відділу економіки природокористування в агросфері, Інститут агроєкології і природокористування НААН, м. Київ, Україна

Вирішення завдань організації сільськогосподарського землекористування і збереження екологічного каркаса природних комплексів розглядаються в якості

основних заходів підвищення ефективності агровиробничих систем. Однією з основних проблем організації сільськогосподарських землекористувань є не повною мірою адекватність існуючої системи землеробства природним умовам, дисбаланс відтворювальних процесів. Ці чинники зумовили необхідність уточнення сформованих систем землеробства з урахуванням агроландшафтної структури і сучасних економічних умов.

Агроландшафтний підхід передбачає розробку механізму формування стійких до несприятливих природних явищ і антропогенного навантаження агроландшафтів. При цьому найбільша ефективність від використання даного підходу може бути досягнута при його здійсненні в рамках комплексної науково обґрунтованої системи сільськогосподарського землекористування, що дозволяє оптимізувати сукупність екологічних елементів територіального устрою агроландшафтів та економічних умов сільськогосподарського виробництва.

Важливою умовою в цьому процесі має стати впровадження інновацій, заснованих на прогресивних формах використання та охорони земельних ресурсів. Інноваційний характер збалансованого землекористування мотивує розвиток конкретних новацій [3, с. 11], що володіють спрямованими діями, прикладами яких можуть бути: вдосконалення технологічних процесів з поліпшення використання сільськогосподарських земель; організація раціонального землекористування з урахуванням природоохоронних вимог, а також специфіки конкретних агроландшафтів; впровадження природоохоронних заходів на основі застосування новітніх технологій; раціональна організація території сільськогосподарських земель з застосуванням дій комплексного землеустрою та використанням геоінформаційних технологій.

Слід зазначити, що в аграрній сфері розвиток і вдосконалення комплексного формування сільськогосподарського землекористування обумовлюється необхідністю підвищення виробничих властивостей земельних ресурсів, залучення в інтенсивний сільськогосподарський оборот неефективно використовуваних земель [1, с. 63]. Все це вимагає створення великої просторової і тематичної бази фактичного матеріалу. Традиційна технологія аналізу зібраної інформації призводить до значних витрат часу і ресурсів. Отже, практичне застосування існуючих методик формування землекористувань стримується невідповідністю більшості схем районування запитам сьогоденної науки і практики в зв'язку з величезним обсягом різноманітної інформації, яку необхідно систематизувати, проаналізувати і раціонально використати в процесі прийняття рішень. В рішенні даного питання на перший план виступає використання аналітичних можливостей сучасних геоінформаційних технологій [2, с. 125].

Таким чином, в якості засобів інформаційного забезпечення процесу організації збалансованих землекористувань вважаємо за необхідне створення і використання геоінформаційної системи планування агроландшафтів, яка представляє систему збору, зберігання, систематизації та обробки інформації про територіальне поширення, просторово-часове функціонування агроєкосистем та їх компонентів. Такий підхід виступає одночасно формою дослідження і відображає ландшафтну, еколого-ресурсну цільову графічну інформацію про території, дає великі можливості обробити величезну кількість масивів інформації, координувати різні дані, встановлювати зв'язок між різними компонентами, вносити зміни, а також є інструментом з екологічної раціоналізації землекористування при розробці схем і проектів землеустрою.

Автоматизована модель ефективного управління процесом організації сільськогосподарського землекористування передбачає наявність певної ієрархічної системи, в якій періодично повторюються процеси отримання та переробки інформації про стан сільськогосподарських земель, здійснюється прийняття певних рішень, спрямованих на поліпшення сільськогосподарської діяльності. Тому одне з основних завдань у цій сфері полягає в удосконаленні методів формування та перетворення інформаційних відомостей про стан сільськогосподарських земель, якості й кількості сільськогосподарської угідь, інфраструктури та інших об'єктах сільськогосподарського землекористування в межах управління між різними послідовно підлеглими рівнями ієрархії автоматизованої системи як комплексу взаємодіючих і взаємопов'язаних структурних утворень. Зокрема, при комплексній оцінці стану землекористування необхідно враховувати як кількісні характеристики: земельний фонд за видами власності та використання, категоріями земель; виробничі показники – посівні площі, врожайність с.-г. культур, так і якісні показники стану земель – вміст гумусу і основних елементів мінерального живлення в ґрунті, інтенсивність водної ерозії та інших процесів деградації земель.

Список літератури:

1. Лазарева О.В. Методичні аспекти формування економіко-екологічного механізму управління землекористуванням / О.В. Лазарева // Економіка АПК. – 2006. – № 12. – С. 62–65.
2. Лунин В.Н. Организация ГИС для комплексной оценки состояния землепользования на примере территории Курской области / В.Н. Лунин // Ученые записки. Электронный научный журнал Курского государственного университета. – Курск: КГУ, 2012. – С. 124–130.
3. Шкуратов О.І. Інноваційні засади формування екобезпечного землекористування в сільському господарстві / О.І. Шкуратов // Інноваційна економіка. – 2011. – № 6. – С. 10–13.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СТАЛОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ НА ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИХ ОСНОВАХ

Рассадинова С.І., к.е.н., с.н.с., доцент, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, м. Одеса, Україна

Важливою умовою впровадження принципів стійкого розвитку в Україні є досягнення сталого і збалансованого природокористування на основі активізації інвестиційного процесу і впровадження сучасних екологічно обґрунтованих інновацій. На сучасному етапі розвитку в умовах глобалізації й екологічної кризи майбутнє існування людства і шляхи розвитку цивілізації залежать від рішення життєво важливих екологічних проблем і ефективності природокористування. Особливою гостротою і складністю відрізняються екологічні проблеми в Україні. Рівень антропогенного навантаження на навколишнє природне середовище в Україні - один з найбільш високих серед європейських держав, національна економіка і природокористування відрізняються неефективністю, природо витратністю та екстенсивним характером господарства, високим рівнем природно-техногенних ризиків і небезпеки.